

Obrazac edukacije

Naslov	Sigurno i pametno na mreži: Upravljanje digitalnim identitetom i interakcijama
Ključne riječi	Digitalni identitet, Online prisutnost, Osobni podaci, Vjerodajnice, Online profili, Digitalni otisak, Postavke privatnosti, Online reputacija, Online ponašanje, Odgovarajući jezik, Ton, Mrežni bonton
Pripremio	IDP European Consultant & IHF asbl
Jezik	Hrvatski
Područje edukacije	
	Informacijska pismenost
X	Komunikacija i suradnja
	Sigurnost
	Rješavanje problema
Ciljevi / Ishodi učenja	
<p>Na kraju ovog modula, moći ćete:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumjeti koncept digitalnog identiteta i njegove ključne elemente • Prepoznati važnost upravljanja i zaštite svog digitalnog identiteta • Uspostaviti i održavati pozitivnu i autentičnu online prisutnost • Razumjeti nijanse i izazove digitalnih interakcija • Primijeniti strategije za jasnu, konciznu i odgovornu digitalnu komunikaciju • Upravlјati rizikom i izbjegavati rizike povezane s neodgovornim online ponašanjem 	
Opis	
<p>Dok se krećemo digitalnim svijetom, ključno je razumjeti kako stvoriti i upravljati svojim digitalnim identitetom te kako odgovorno komunicirati s drugima na mreži.</p> <p>Ovaj modul obuhvaća teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje digitalnim identitetom • Praćenje smjernica ponašanja na internetu <p>Kroz ovaj modul steći ćete znanja i vještine za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje svojom online prisutnošću • Odgovorno komuniciranje • Učinkovitu suradnju u digitalnom svijetu 	
Indeks sadržaja	
<p>Modul: Sigurno i pametno na mreži: Upravljanje digitalnim identitetom i interakcijama</p>	

Cjelina 1: Stvaranje i zaštita vašeg digitalnog identiteta

- 1.1. Digitalni identitet: Koncepti i elementi
- 1.2. Uspostava i zaštita vaše online prisutnosti

Cjelina 2: Prakticiranje odgovornog online ponašanja

- 2.1 Nijanse učinkovite digitalne komunikacije
- 2.2 Odgovarajući jezik, ton i bonton u mrežnim interakcijama
- 2.3 Smjernice za prakticiranje pažljivog i odgovornog online angažmana

Sadržaj

Modul:

Sigurno i pametno na mreži: Upravljanje digitalnim identitetom i interakcijama

Cjelina 1: Stvaranje i zaštita vašeg digitalnog identiteta

Dio 1.1. Digitalni identitet: Koncepti i elementi

Što je digitalni identitet?

Digitalni identitet obično se opisuje kao **jedinstvena veza između entiteta i njegove online prisutnosti** → [odnos jedan na jedan](#)

Vaš digitalni identitet stvara se vašom **online prisutnošću** i razvija kroz **interakcije**, a time i kroz **aktivnosti**.

Ovaj koncept nadilazi onaj pukog korisnika jer zadire dublje u zamršenost digitalne prisutnosti pojedinca.

Dok korisnik predstavlja bilo koga tko je stvarno angažiran na digitalnim platformama, **digitalni identitet odnosi se na specifične atribute, profile i reputaciju** povezane s gore spomenutom digitalnom prisutnošću.

Ovaj jedan-na-jedan odnos između entiteta i njegove online prisutnosti odnos je temeljen na podacima.

Doista, digitalni identitet obuhvaća **podatke i informacije koje računalni sustavi** koriste za upućivanje na vanjske entitete, kao što su osobe, organizacije, aplikacije, uređaji.

FOKUS NA POJEDINCA

Pojedinci uspostavljaju svoj digitalni identitet kompilacijom različitih podatkovnih točaka, što rezultira **podacima koji mogu identificirati osobu (personally identifiable information - PII)**. Ovo posljednje uključuje osobne podatke, vjerodajnice i ovlaštenja povezana s online prisutnošću i aktivnostima pojedinaca.

Razumijevanjem **osnovnih načela i elemenata digitalnog identiteta**, pojedinci mogu donositi informirane odluke o svojim digitalnim interakcijama i poduzeti potrebne mjere za zaštitu svoje **privatnosti i sigurnosti na internetu**.

Otkrijmo **elemente** koji doprinose vašem digitalnom identitetu.

Osobne informacije:

- Ime
- Dob
- Adrese i brojevi (fizički ili ne)
- Biometrijski podaci

Vjerodajnice:

- Korisnička imena
- Lozinke
- Autentifikacijski mehanizmi
- Sigurnosna pitanja

Online Profili:

- Društveni mediji (Facebook, Instagram, Twitter, etc.)
- Profesionalno umrežavanje (LinkedIn, etc.)
- Online forumi i zajednice
- Blog ili website

Digitalni otisak:

- Povijest pretraživanja
- Dnevni posjeta web stranicama
- Online kupnje i transakcije
- Postovi, reakcije i komentari na društvenim mrežama

Postavke privatnosti:

- Kontrole privatnosti na društvenim mrežama
- Tko može vidjeti vaše objave i informacije o profilu
- Prikupljanje podataka od strane aplikacija i web stranica trećih strana
- Isključivanje iz ciljanog oglašavanja

Online reputacija:

- Povratne informacije i recenzije
- Potpore i preporuke na mrežnim stranicama
- Reakcije i komentari na vlastite objave
- Online prisutnost u novinskim člancima ili blogovima

Ovi elementi su sažeti u onome **što osoba...**

...jest:

- Osobne informacije

...zna:

- Vjerodajnice

- Postavke privatnosti

...ima:

- Online profili

...radi:

- Digitalni otisak
- Online reputacija

Dio 1.2. Uspostava i zaštita vaše online prisutnosti

Izgradnja vaše online prisutnosti omogućuje interakciju s drugima, dijeljenje interesa i angažman u digitalnom svijetu.

Prema Svjetskoj banci (ID4D Practitioner's Guide, 2019), **osnovna struktura** digitalnog identiteta i procesa identifikacije **temelji se na:**

- **Tko ste vi? → Identifikacija**
Provjera i konsolidacija relevantnih informacija o identitetu za utvrđivanje digitalne prisutnosti pojedinca
Verifying and consolidating pertinent identity information to establish an
- **Jeste li ona/onaj za kojeg se izdajete? → Autentifikacija**
Procjena autentičnosti i identiteta pojedinca kroz ispitivanje jednog ili više osobnih podataka (ili PII)
- **Jeste li ovlašteni ili kvalificirani? → Autorizacija**
Provjera valjanosti specifičnih atributa za određivanje autorizacije ili podobnosti pojedinca za sudjelovanje

Na temelju elemenata – što osoba jest, zna, ima i radi – te strukture digitalnog identiteta i identifikacije, evo nekoliko **preporuka (advice - A), savjeta (tips - T) i metoda (M)** za svaki ključni koncept u izgradnji svoju online prisutnost

Osobne informacije

- **A:** Na mreži dijelite samo potrebne osobne podatke, kao što su vaše ime, adresa e-pošte i profesionalni podaci
- **T:** Izbjegavajte dijeljenje svoje kućne adrese, telefonskog broja ili drugih osjetljivih informacija osim ako je potrebno. Razmotrite korištenje pseudonima ili inicijala umjesto punih imena gdje je to prikladno
- **M:** Budite diskretni pri ispunjavanju online obrazaca, profila na društvenim mrežama i stranica za registraciju. Pružite samo nužne informacije

Vjerodajnice

- **A:** Kreirajte snažne lozinke koje je teško odgonetnuti
- **T:** Koristite kombinaciju slova (velikih i malih), brojeva i znakova u svojim lozinkama. Izbjegavajte uobičajene riječi, uzastopne brojeve ili osobne reference.

- **M:** Upotrijebite alate za upravljanje lozinkama, kao što su LastPass ili KeePass, za sigurno generiranje i pohranjivanje složenih lozinki. Omogućite dvofaktorsku autentifikaciju (2FA) gdje god je to moguće za dodatnu sigurnost

Online profili

- **A:** Prilagodite svoje online profile tako da odražavaju vaš profesionalni imidž i ciljeve
- **T:** Istaknite svoje vještine, iskustva i postignuća koja su relevantna za Vašu online prisutnost. Koristite ključne riječi i terminologiju specifičnu za industriju kako biste poboljšali vidljivost
- **M:** Redovito ažurirajte svoje profile kako biste bili u toku i uključili se u relevantne online zajednice

Digitalni otisak

- **A:** Imajte na umu sadržaj koji dijelite na mreži i njegov potencijalni utjecaj
- **T:** Dvaput razmislite prije nego što objavite. Razmotrite potencijalne dugoročne posljedice svojih online aktivnosti
- **M:** Redovito tražite svoje ime i pregledavajte svoj digitalni otisak. Postavite upozorenja za primanje i provjeru obavijesti kada ljudi komuniciraju s vama i vašim digitalnim identitetom

Postavke privatnosti

- **A:** Shvatite i koristite postavke privatnosti dostupne na različitim platformama
- **T:** Pregledajte i prilagodite postavke privatnosti kako bi odgovarale vašoj razini online vidljivosti i prikupljanja podataka. Ograničite pristup osobnim podacima na pouzdane veze
- **M:** Upoznajte se s postavkama privatnosti društvenih medija, usluga e-pošte, web stranica, aplikacija i drugih mrežnih računa. Redovito provjeravajte i po potrebi prilagođavajte svoje postavke privatnosti

Online reputacija

- **A:** Njeguajte pozitivnu reputaciju na mreži kroz svoje interakcije i aktivnosti na mreži
- **T:** Budite puni poštovanja i profesionalni u svojoj online komunikaciji. Uključite se u konstruktivne rasprave i izbjegavajte negativno ili kontroverzno ponašanje
- **M:** Sudjelujte na forumima, dajte vrijedan sadržaj i održavajte dosljedan te profesionalan ton u svojim mrežnim interakcijama. Redovito pratite svoju online prisutnost tražeći svoje ime i budite proaktivni u uklanjanju bilo kojeg neželjenog ili štetnog sadržaja povezanog s vašim imenom

Cjelina 2: Prakticiranje odgovornog online ponašanja

Dio 2.1 Nijanse učinkovite digitalne komunikacije

Jasna i koncizna komunikacija neophodna je u digitalnom svijetu jer ljudi imaju ograničen raspon pažnje i svakodnevno primaju brojne poruke. → **Prijeđite izravno na stvar** i izbjegavajte duga objašnjenja.

Primjer: Radije napišite "**Možete li mi, molim vas, poslati izvješće do kraja dana?**" nego "Htio sam pitati možete li mi dostaviti izvješće do kraja dana".

Iako ovo pravilo općenito vrijedi, imajte na umu da **različiti modeli** digitalne komunikacije **zahtijevaju različite pristupe**. Na primjer, e-pošta se obično koristi za formalne ili detaljne razgovore, dok je instant poruka (WhatsApp, Messenger, Telegram itd.) prikladnija za brzu razmjenu.

Primjer: Ako trebate razgovarati o **složenom projektu** s više dionika, slanje e-pošte s detaljnim pregledom zadataka i rokova bilo bi prikladno.

Posljedično, **vrijeme odgovora** također **se razlikuje**, u rasponu od nekoliko minuta do maksimalno 24 sata za poruke na WhatsAppu, do općenito prihvaćenih 72 sata (3 dana) vremena čekanja za e-poštu.

Neverbalni znakovi pomažu prenijeti emocije i namjere. Emotikoni, emoji i interpunkcijski znakovi mogu dodati kontekst i razjasniti ton vaše poruke. Oni su također način izražavanja na suštinski, jasan i koncizan način, kao što je ranije predstavljeno.

Primjer: **Palac gore** može ukazivati na snažan i pozitivan ton **odobravanja**.

Osim simbolike, **učinkovita upotreba oblikovanja** poboljšava čitljivost vaših poruka. Koristite naslove, podebljani ili kurzivni tekst, grafičke oznake i numerirane popise kako biste **bolje organizirali informacije** i učinili ih **lakšim za razumijevanje**.

Primjer: Kada šaljete e-poruku sa sažetkom ključnih točaka sa sastanka, koristite grafičke oznake na sljedeći način.

→ Ključni zaključci sastanka:

- **Izvješće dostaviti do 15. prosinca 2023.**
- Diseminaciju poboljšati **objavljivanjem priopćenja za tisak**
- Sljedeći online poziv 9. siječnja 2024.

Dio 2.2 Odgovarajući jezik, ton i bonton u mrežnim interakcijama

Korištenje **odgovarajućeg jezika i tona** ključno je za točan prijenos vaše poruke, izbjegavajući nesporazume.

Budite svjesni riječi koje odaberete i tona kojeg koristite kako biste **održali pozitivnu i učinkovitu interakciju**. I **budite svjesni** da online (pismenoj) komunikaciji općenito nedostaju izrazi lica i ton glasa. Stoga pravilan jezik i ton imaju **veći utjecaj na to kako će vaša poruka biti primljena**.

U globalnoj online zajednici važno je **biti osjetljiv** na društvene i kulturne razlike, koristeći **jezik pun poštovanja i uključiv**.

Primjeri:

- Radije napišite *“Shvaćam što mislite, ali imam drugačiju perspektivu”* nego “Niste u pravu”, čime izbjegavate nesporazume
- **Izbjegavajte** korištenje **rodno specifičnih izraza** ili **pretpostavki** o nečijem podrijetlu ili identitetu – osobito za vjeru ili etničku pripadnost

Iako za pravilan jezik i ton nema očitih razlika između online i offline komunikacije, uvedimo **netiquette** (online bonton) kao **skup pravila koja promiču primjereno i odgovorno ponašanje u online interakcijama**.

Ova pravila igraju ključnu ulogu u

- **Poboljšanju komunikacijskih vještina**
- **Sprječavanju nesporazuma**
- **Pružanju smjernica** o društvenom ponašanju prilikom interakcije i suradnje u digitalnom okruženju

Usredotočimo se na ova pravila i smjernice, uključujući što treba **RADITI**, a što **NE-RADITI**.

RADITI

Odaberite ispravne gramatičke oblike i interpunkciju
Koristite odgovarajuće oblikovanje teksta (font, kurziv..)
Uključite prikladne emotikone
Uvijek uključite liniju predmet
Odgovarajte odmah na poruke
K.I.S.S. Keep it short & sweet – Neka bude kratko i slatko
Provjerite činjenice prije objave
Budite oprezni sa sarkazmom
Poštujte mišljenje, privatnost i prava drugih

NE RADITI

Nemojte pisati VELIKIM SLOVIMA
Nemojte napadati niti koristiti agresivni jezik
Nikad ne šalžite SPAM
Nemojte previše koristiti kratice
Nemojte dijeliti svugdje i svakome
Nemojte raditi drugima ono što ne biste željeli da se vama radi.

Dio 2.3 Smjernice za prakticanje pažljivog i odgovornog online angažmana

Kako angažman u digitalnim platformama i društvenim medijima počinje i raste, važno je biti **svjestan potencijalnih rizika**, osobito za one koji su novi u digitalnom svijetu ili rade na poboljšanju vještina digitalne pismenosti.

Istražimo strategije za **učinkovito upravljanje tim rizicima** i pružimo **smjernice** za prakticanje pažljivog i odgovornog angažmana na mreži.

Ključna područja koja će se obrađivati uključuju

- **Pretjerano korištenje i otuđenje**
- **Djelovanje na temelju FOMO**
- **Dijeljenje lažnih vijesti**

Pretjerano korištenje i otuđenje

Kako bi se izbjeglo pretjerano korištenje u smislu vremena, što dovodi do otuđenja i poremećaja ravnoteže između online i offline interakcije, sljedeće su smjernice dane za **održavanje zdravog i produktivnog sklada**

Vremenska ograničenja:

- Postavite maksimalno dnevno ograničenje za online aktivnosti
- Koristite kalendarske aplikacije, podsjetnike ili proširenja preglednika/aplikacija za zakazivanje određenih vremenskih odsječaka
- Pratite svoj napredak i prilagodite se prema tome

Primjer: Koristite Instagramov ugrađeni alat za vremensko ograničenje s upozorenjima.

Društvene veze:

- Izbjegavajte oslanjanje isključivo na online komunikaciju
- Potaknite dublje veze i spriječite izolaciju

Primjer: Zakažite redovite sastanke licem u lice s prijateljima i obitelji

Svjesni digitalni odmori:

- Uključite redovite izvanmrežne aktivnosti u svoju rutinu
- Bavite se hobbijem, vježbajte ili provodite vrijeme u prirodi
- Osvježite svoj um i poboljšajte dobrobit

Djelovanje na temelju FOMO

FOMO stoji za **Fear of Missing Out – Strah od propuštanja**, odnosi se na strah da nećete doživjeti ili sudjelovati u svim dostupnim prilikama i da nećete osjetiti povezanu radost koja dolazi s njima. Karakterizira ga **idealizirana percepcija života drugih ljudi**, što može dovesti do **osjećaja neadekvatnosti ili tjeskobe**.

Ključni aspekti FOMO-a uključuju:

- **Stalni pristup** platformama društvenih medija

- **Kontinuirano pretraživanje** feedova kako biste bili u tijeku
- Stalno uspoređivanje s drugima i **gubitak dodira s vlastitim identitetom**

Da biste **ublažili učinke** djelovanja na temelju FOMO-a, razmotrite sljedeće **smjernice**:

- **Postavite realna očekivanja**
- **Uključite se u izvanmrežne aktivnosti**
- **Koristite značajke (utišaj / prestani pratiti)** da smanjite izloženost
- **Vježbajte digitalnu detoksikaciju**: sati ili dani bez tehnologije

Dijeljenje lažnih vijesti

To dovodi i do **ukupnog porasta dezinformacija** (gdje FOMO ima najveći utjecaj) i **štete osobnom ugledu** (mrežni ugled kao dio digitalnog identiteta).

Važno je **provjeriti informacije prije nego što ih podijelite na internetu** → **provjeravanje činjenica**

Provjera činjenica uključuje **procjenu izvora** uzimajući u obzir njegovu vjerodostojnost i provjeru jesu li slične informacije objavile renomirane novinske kuće. Evo **dva praktična alata** za provjeru činjenica:

- **Google alati za provjeru činjenica**
Omogućuje vam da istražite lažne vijesti pretraživanjem po ključnim riječima. Ima odjeljak pod nazivom 'nedavne provjere činjenica' gdje možete pronaći najnovije vijesti za koje je već potvrđeno da su lažne.
- **BUFALE.net – Italy**
Web stranica za provjeru činjenica koja se fokusira na razotkrivanje lažnih informacija i prijevara koje kruže internetom.

5 unosa u rječnik

Digitalni otisak: trag informacija i podataka koji ostaju nakon online aktivnosti pojedinca, uključujući objave na društvenim mrežama, kupnje na mreži i posjete web stranicama

Postavke privatnosti: Kontrole i opcije koje pojedincima omogućuju upravljanje vidljivošću i dostupnošću svojih osobnih podataka na internetskim platformama, osiguravajući da im samo željeni pojedinci ili grupe mogu pristupiti.

Autentikacija u dva faktora (2FA): Dodatna sigurnost koja od korisnika zahtijeva da da dva različita oblika identifikacije, obično lozinku i jedinstveni kod poslan na njihov mobilni uređaj, kako bi pristupili svojim računima na mreži.

Digitalna pismenost: odnosi se na sposobnost učinkovite navigacije, procjene i korištenja digitalnih tehnologija i informacija u različitim kontekstima. Obuhvaća vještine i znanja potrebna za kritičku procjenu digitalnog sadržaja, razumijevanje internetske privatnosti i sigurnosti, komunikaciju i suradnju na mreži te donošenje informiranih odluka u digitalnom svijetu. Digitalna pismenost ključna je za pojedince

kako bi u potpunosti sudjelovali u digitalnom dobu i učinkovito se uključili u digitalne alate i platforme.

FOMO (Fear of Missing Out): FOMO se odnosi na strah ili tjeskobu od neuključenosti ili propuštanja uzbudljivih iskustava ili prilika, često potaknutih društvenim medijima i stalnom potrebom da ostanete povezani i ažurirani s aktivnostima drugih.

5 pitanja s višestrukim izborom za samoprocjenu

Pitanje 1. Što je točno o digitalnom identitetu?

Opcija a: Digitalnim identitetom nije moguće upravljati niti ga je moguće zaštititi

Opcija b: Digitalni identitet nije važan u današnjem digitalnom dobu

Opcija c: Digitalni identitet odnosi se na online prisutnost i informacije povezane s pojedincem

Opcija d: Digitalni identitet nema utjecaja na osobnu privatnost

Točan odgovor: c

Pitanje 2. Koja je svrha upravljanja i zaštite digitalnog identiteta?

Opcija a: Za dijeljenje osobnih podataka s bilo kim na mreži

Opcija b: Neodgovorno se ponašati na internetu

Opcija c: Ignorirati rizike povezane s online angažmanom

Opcija d: uspostaviti i održavati pozitivnu i autentičnu online prisutnost

Točan odgovor: d

Pitanje 3. Zašto je jasna i koncizna komunikacija važna u digitalnom svijetu?

Opcija a. Poželjna su duga objašnjenja radi boljeg razumijevanja

Opcija b. Složen jezik povećava učinkovitost komunikacije

Opcija c. Ljudi imaju ograničen raspon pažnje i primaju brojne poruke

Opcija d. Neverbalni znakovi kompenziraju nejasne poruke

Točan odgovor: c

Pitanje 4. Što je FOMO u kontekstu društvenih medija?

Opcija a: Strah od propuštanja

Opcija b: Strah od propuštanja drugih

Opcija c: Strah od maksimiziranja mogućnosti

Opcija d: Strah od uspostavljanja internetskih veza

Točan odgovor: a

Pitanje 5. Koja je svrha provjere činjenica u online komunikaciji?

Opcija a. Za širenje glasina

Opcija b. Za provjeru točnosti informacija prije dijeljenja

Opcija c. Za sudjelovanje u online raspravama i argumentima

Opcija d. Dijeliti vijesti na temelju osobnih mišljenja

Točan odgovor: b

Bibliografija	
N.A.	
Povezani materijal	20230614 BOOMER WP4 Digital Identity and Online Behaviour – EN.pptx
Reference poveznica	N.A.
Video u Powtoon formatu	BOOMER_IDP&IHF_DigitalIdentity&OnlineBehaviour_EN.mp4